

Merenje materijalne deprivacije na nivou EU

An-Katrin Gijo (Anne-Catherine Guio) i Erik Marlije (Eric Marlier)
(Institut za socioekonomska istraživanja Luksemburga (LISER)
[ranije CEPS/INSTEAD])

Radionica „Merenje siromaštva – pojmovi, izazovi i preporuke“
(Beograd, 17. april 2015)

- ▶ **1. DEO:** Materijalna deprivacija (MD) u portfoliju socijalnih indikatora EU. Aktuelno korišćenje i pitanja od značaja (An-Katrin)
 - ▶ **2. DEO:** Revidiranje indikatora MD u EU (Erik)
-
- A series of three parallel white diagonal lines extending from the bottom right corner towards the center of the slide.

1. DEO: Materijalna deprivacija (MD) u portfoliju socijalnih indikatora EU

Aktuelno korišćenje i pitanja od značaja

Several thin, parallel white lines of varying lengths and angles are positioned in the bottom right corner of the slide, creating a modern, abstract graphic element.

Aktuelni indikatori MD na nivou EU

- ▶ Od 2001, države EU i Komisija su usvojile više zajednički dogovorenih socijalnih indikatora, između ostalog za merenje i praćenje siromaštva i socijalne isključenosti
- ▶ Od 2009, portfolio EU obuhvata mere MD, zamišljene kao **prinudni** nedostatak neke kombinacije od 9 stavki koje opisuju materijalne uslove života (videti Guio, 2009)
- ▶ Materijalno deprivirana lica su lica koje žive u domaćinstvu koje se suočava sa najmanje 3 od sledećih 9 problema: Ne može da priušti:
 - obrok sa mesom ili ribom ili proteinskim ekvivalentom svakog drugog dana,
 - plaćanje stanarine ili računa za komunalne usluge,
 - adekvatno zagrevanje stana,
 - suočavanje sa nepredviđenim izdacima,
 - odlazak na jednonedeljni odmor,
 - automobil,
 - mašinu za pranje veša,
 - televizor u boji i/ili
 - telefon.

Aktuelni indikatori MD na nivou EU

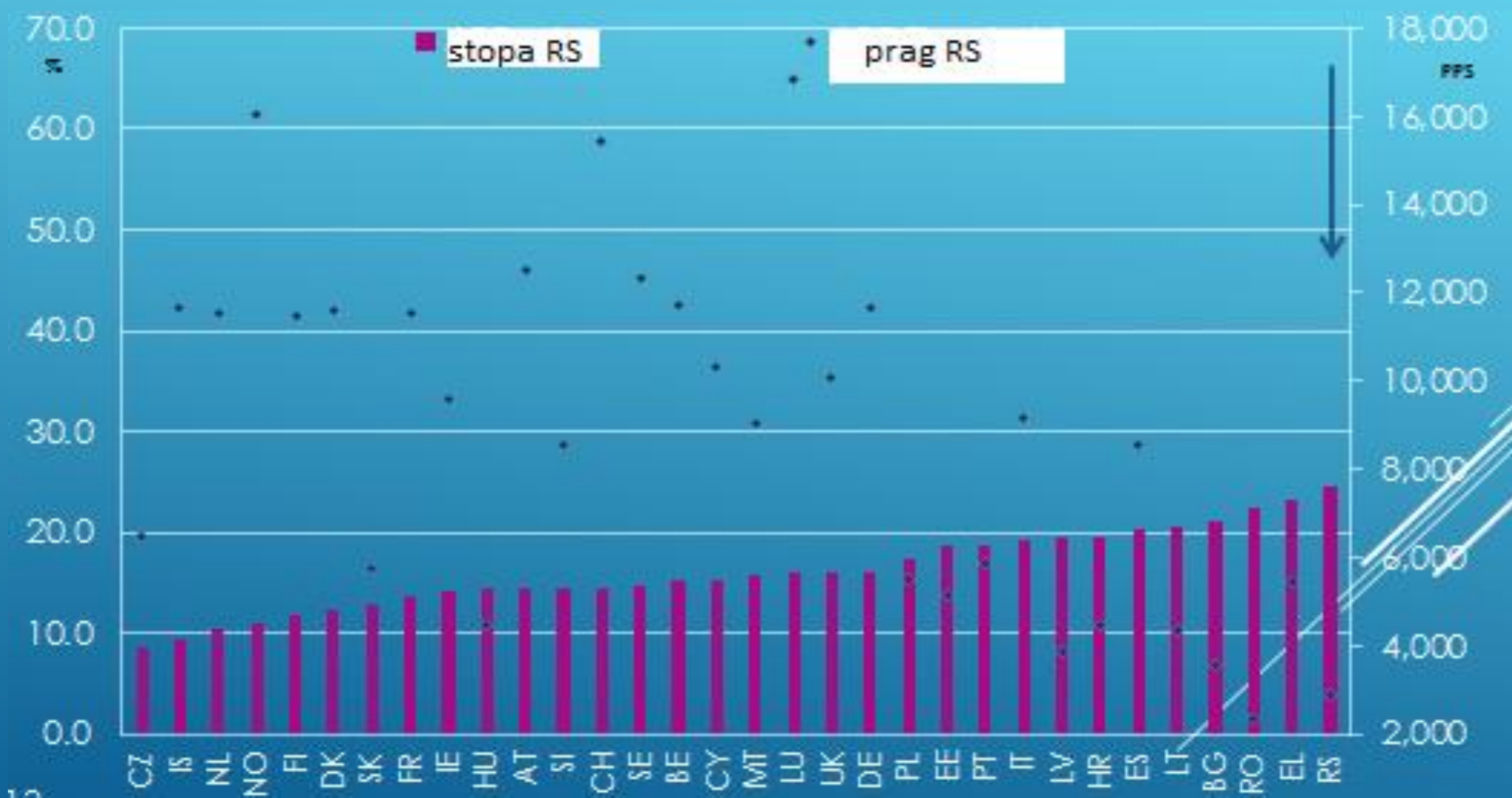
- ▶ Od 2001, države EU i Komisija su usvojile više zajednički dogovorenih socijalnih indikatora, između ostalog za merenje i praćenje siromaštva i socijalne isključenosti
- ▶ Od 2009, portfolio EU obuhvata mere MD, zamišljene kao prinudni nedostatak neke kombinacije od 9 stavki koje opisuju materijalne uslove života (videti Guio, 2009)
- ▶ Materijalno deprivirana lica su lica koje žive u domaćinstvu koje se suočava sa najmanje 3 od sledećih 9 problema: Ne može da priušti:
 - obrok sa mesom ili ribom ili proteinskim ekvivalentom svakog drugog dana,
 - plaćanje stanarine ili računa za komunalne usluge,
 - adekvatno zagrevanje stana,
 - suočavanje sa nepredviđenim izdacima,
 - odlazak na jednonedeljni odmor,
 - automobil,
 - mašinu za pranje veša,
 - televizor u boji i/ili
 - Telefon

Zašto su nam potrebni indikatori MD na nivou EU?

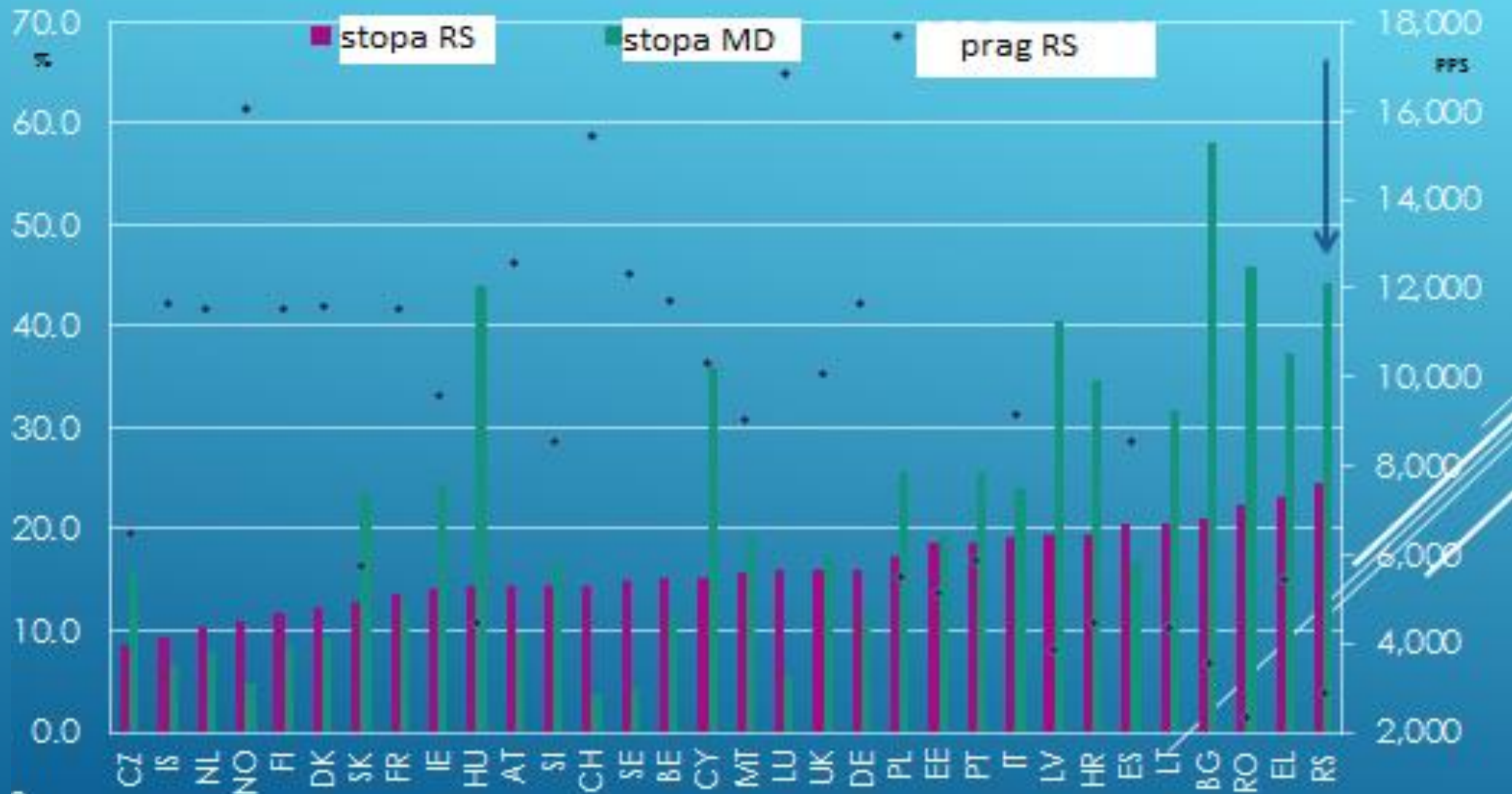
- Kao dopuna podataka o dohodovnom siromaštvu (tj. indikatora EU „rizik siromaštva" (RS))
- Da bolje odraze razlike u stvarnom životnom standardu širom EU (posebno od poslednjeg talasa proširenja, kada su se pridružile države srednje i istočne Evrope)

Stopa i prag dohodovnog siromaštva (RS) u PPS (2013)

(PPS – da bi se uvažile razlike između država EU u troškovima života)

Stopa/prag dohodovnog siromaštva (RS) i stopa MD (2013)

Šta konkretno znači MD? Neki primeri u Srbiji (%)

Persons who live in a household that:	
Cannot afford paying for one week annual holiday away from home	67.2
Cannot afford a meal with meat, chicken, fish (or vegetarian equivalent) every second day	30.6
Cannot afford unexpected financial expense (10,000 RSD)	50.1
Cannot afford to keep home adequately warm	18.3
Material deprivation rate (three or more items)	44.3

	2013	2014
Лица која живе у домаћинству које:		
Не може да приушти недељу дана одмора ван куће	67,2	68,4
Не може да приушти месо или рибу у оброку сваког другог дана (или њихову вегетеријанску замену)	30,6	26,1
Не може да приушти неочекивани трошак у износу до 10.000 динара који би био плаћен из буџета домаћинства	50,1	50,7
Не може да приушти адекватно загревање стана	18,3	17,1
Стопа материјалне ускраћености (три ставке или више њих)	44,3	44,1

Izvor: Republički zavod za statistiku

VAŽNO:

„Ovde od suštinskog značaja nisu pojedinačne stavke same po sebi, već sama situacija opštije deprivacije koja se obuhvata pomoću tih stavki" (Marlier et al, 2007, 77)

Mi smo usredsređeni na „prinudne nedostatke“, tj. nedostatke usled nedovoljnih sredstava, a NE nedostatke usled izbora (Mack and Lansley, 1985)

STRATEGIJA „EVROPA 2020“ I POJAM IZRAZITE MD

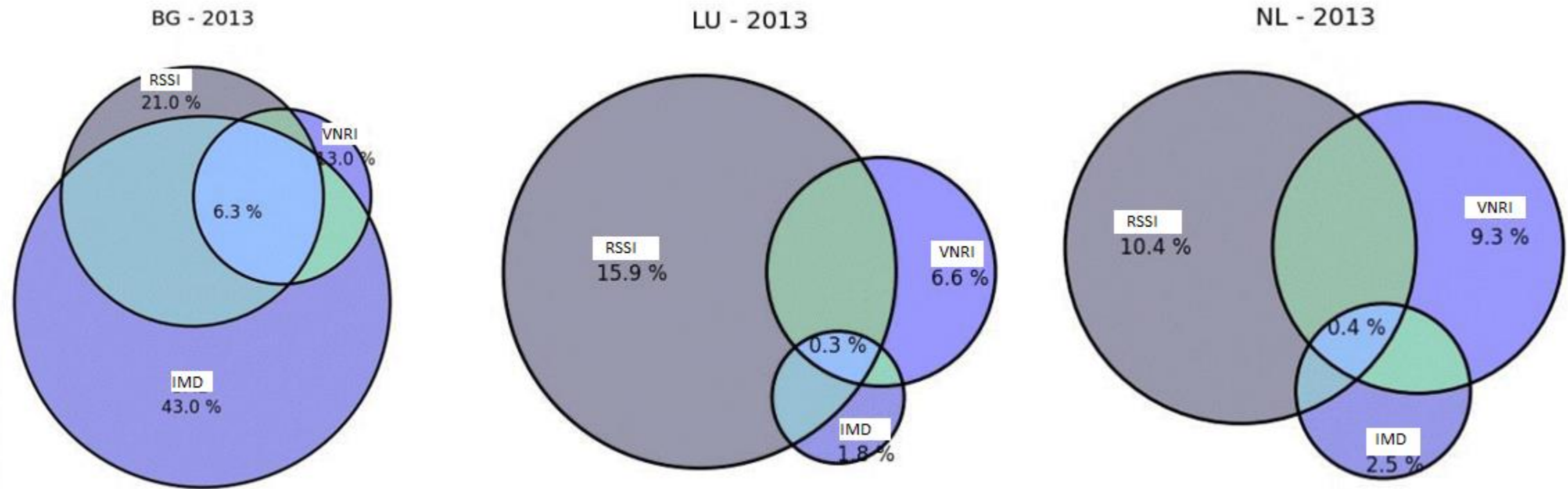
- Od juna 2010, značaj indikatora MD je značajno porastao sa stupanjem na snagu strategije „Evropa 2020“ i usvajanjem cilja u pogledu socijalnog uključivanja:

Smanjiti broj lica u riziku siromaštva ili socijalne isključenosti (RSSI) u EU za najmanje 20 miliona do 2020. godine.

- Lica u RSSI su lica koji žive u domaćinstvima koja su u riziku siromaštva i/ili nemaju zaposlenih članova (ili imaju veoma nizak radni intenzitet) i/ili su **izrazito** deprivirana
- **Izrazito** deprivirana lica imaju uslove života koji su veoma ograničeni nedostatkom sredstava; suočavaju se sa najmanje **četiri** od gorenavedenih devet problema.

INDIKATOR „RIZIK SIROMAŠTVA ILI SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI“ IZ STRATEGIJE „EVROPA 2020.“, 2013, %

VEOMA RAZLIČITE KONFIGURACIJE MEĐU ZEMLJAMA EU: 3 PRIMERA

N.B.: Posmatrati samo **relativnu** veličinu krugova

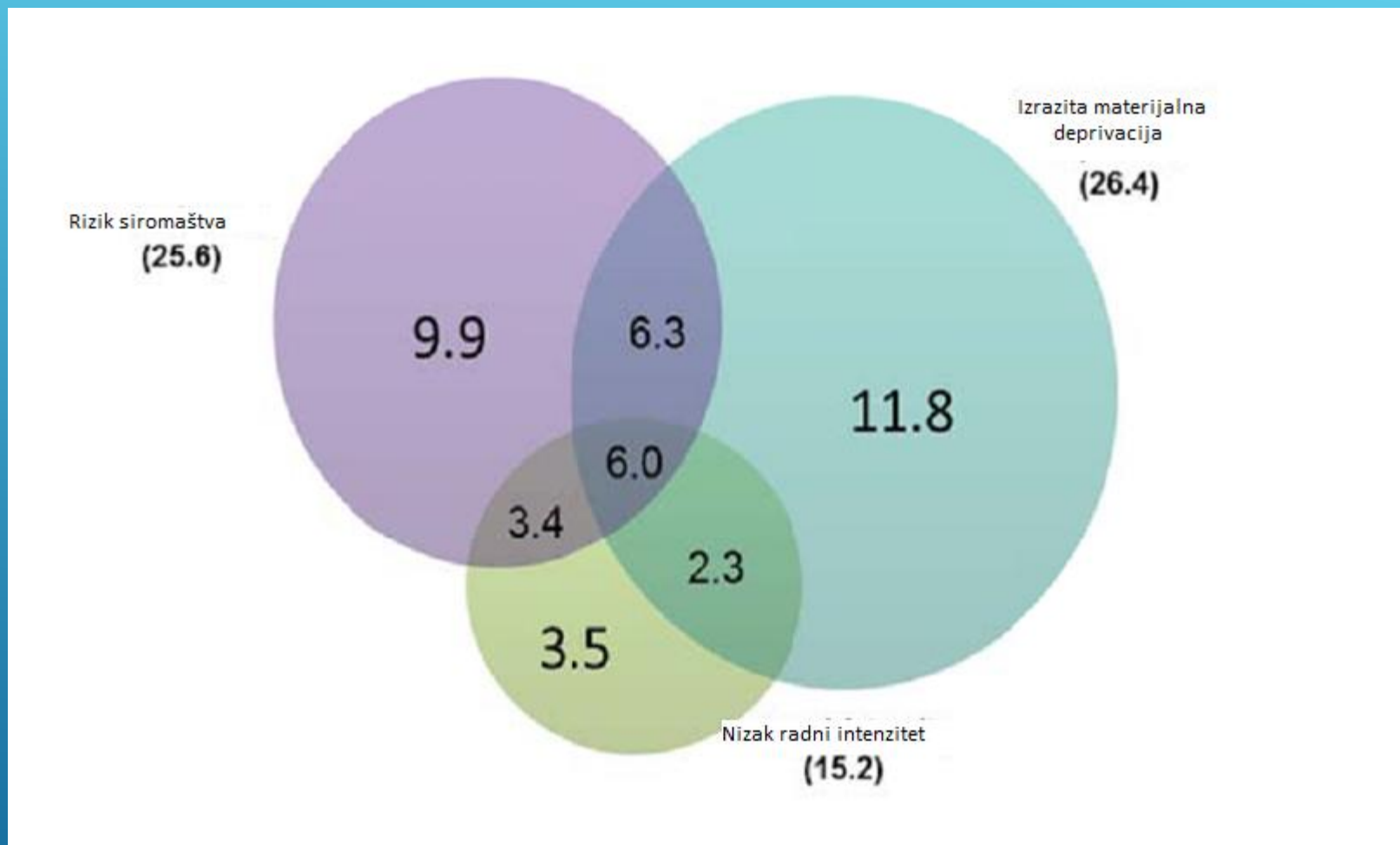
RSSI – rizik siromaštva ili socijalne isključenosti

IMD – izrazita materijalna deprivacija

VNRI – veoma nizak radni intenzitet

Izvor: EU-SILC, 2013.

INDIKATOR „RIZIK SIROMAŠTVA ILI SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI“ IZ STRATEGIJE „EVROPA 2020“ U SRBIJI (2013, %)

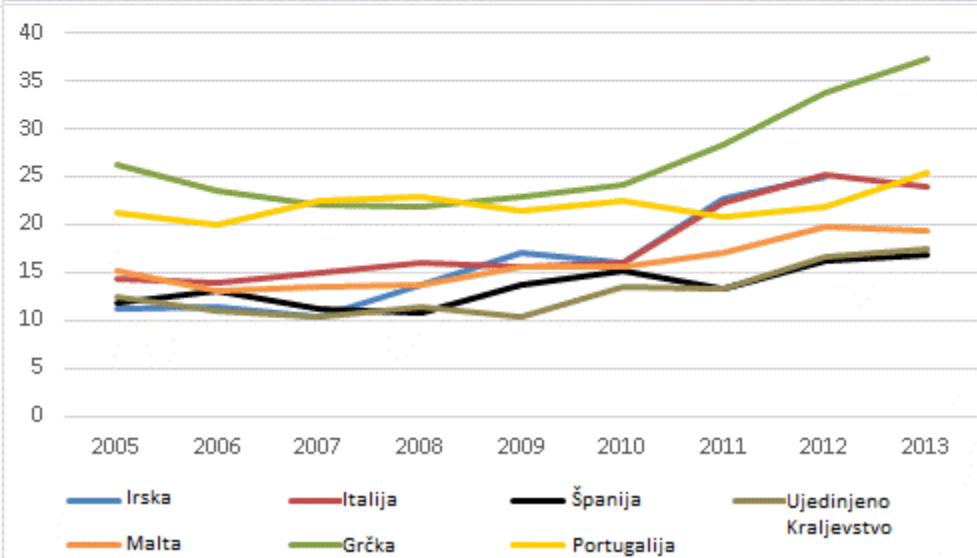
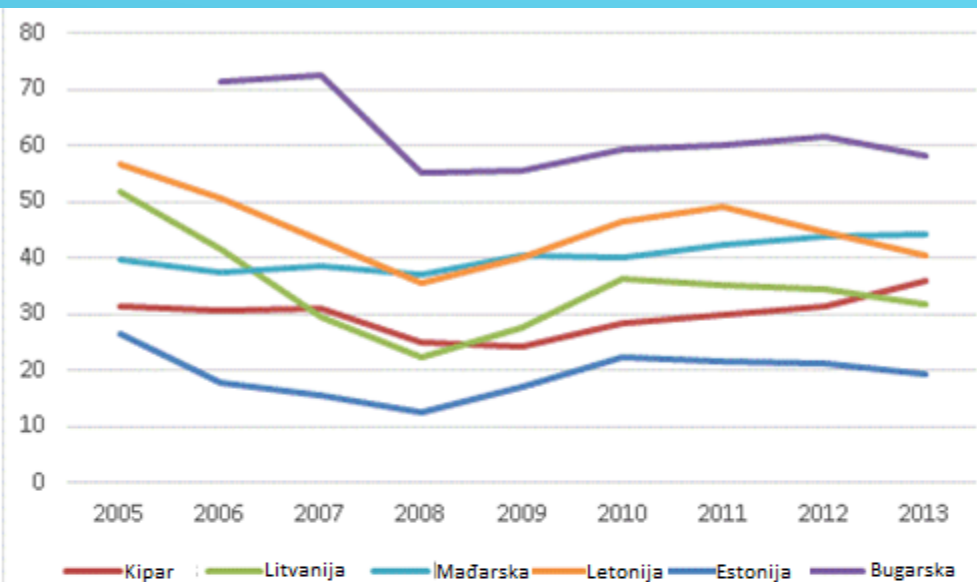
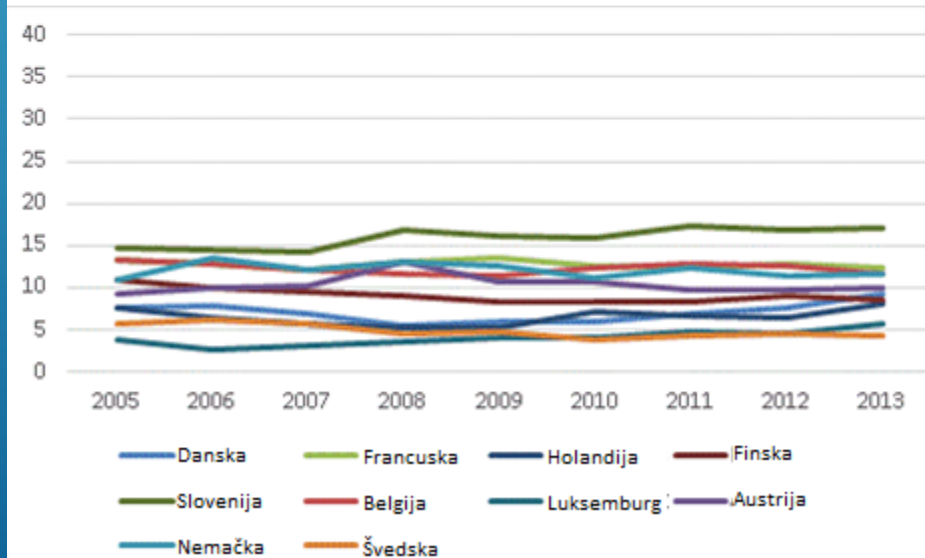
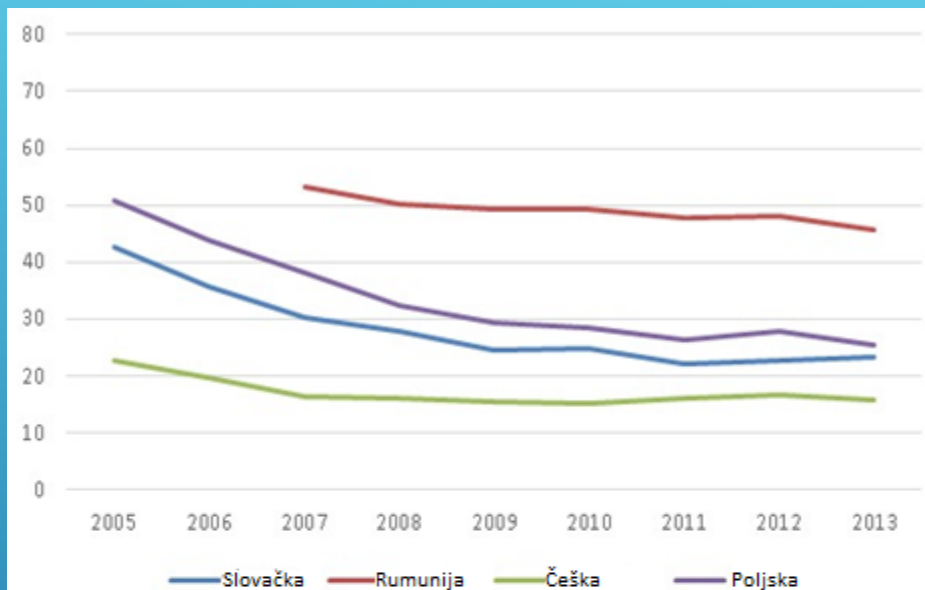

Izvor: Republički zavod za statistiku

TRENDOVI U MD PRE I TOKOM KRIZE

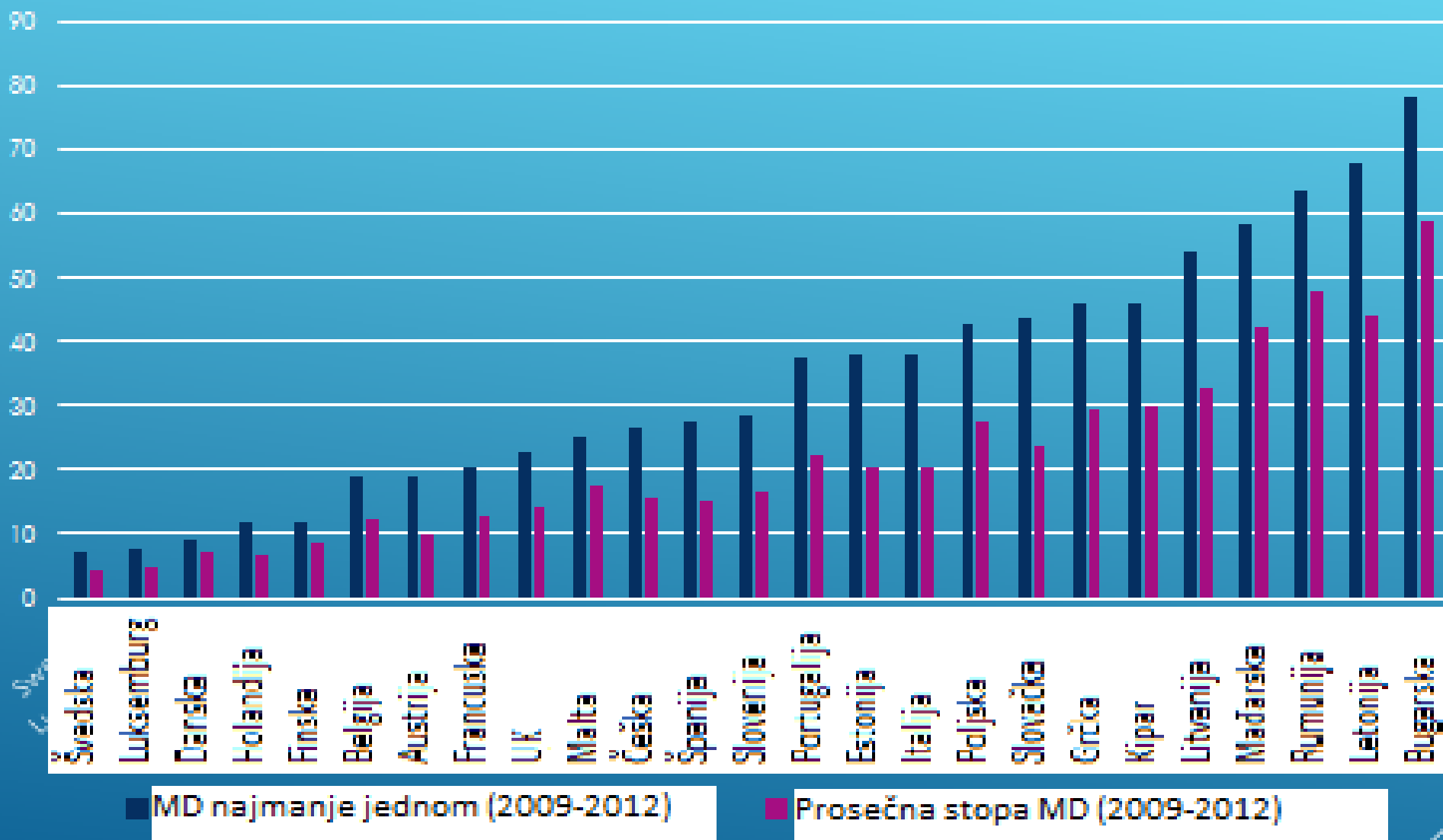

% LICA IZLOŽENIH MATERIJALNOJ DEPRIVACIJI (3 STAVKE ILI VIŠE), 2005–2012.

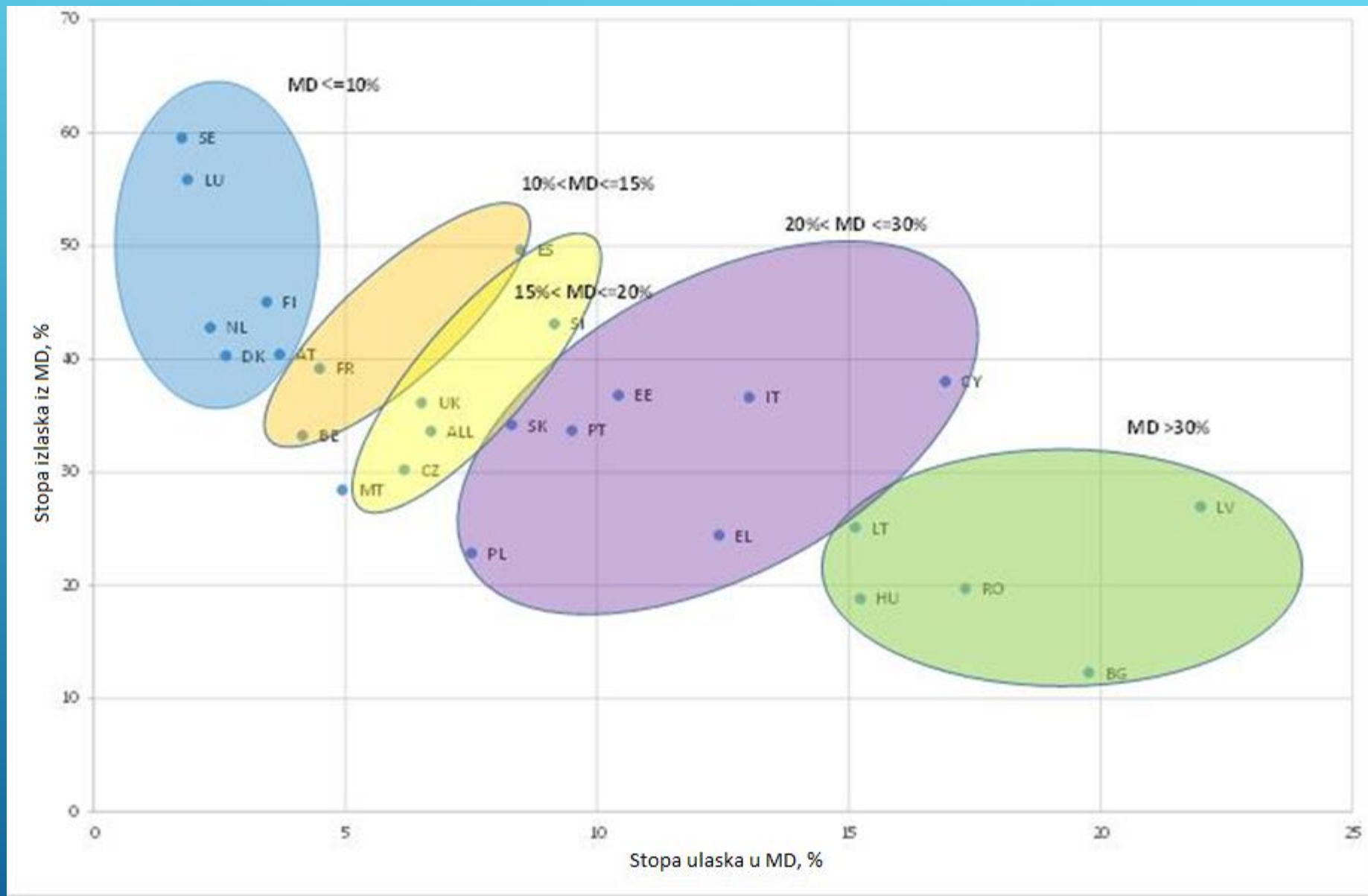

Nacionalni trendovi u MD: 4 grupe zemalja u EU

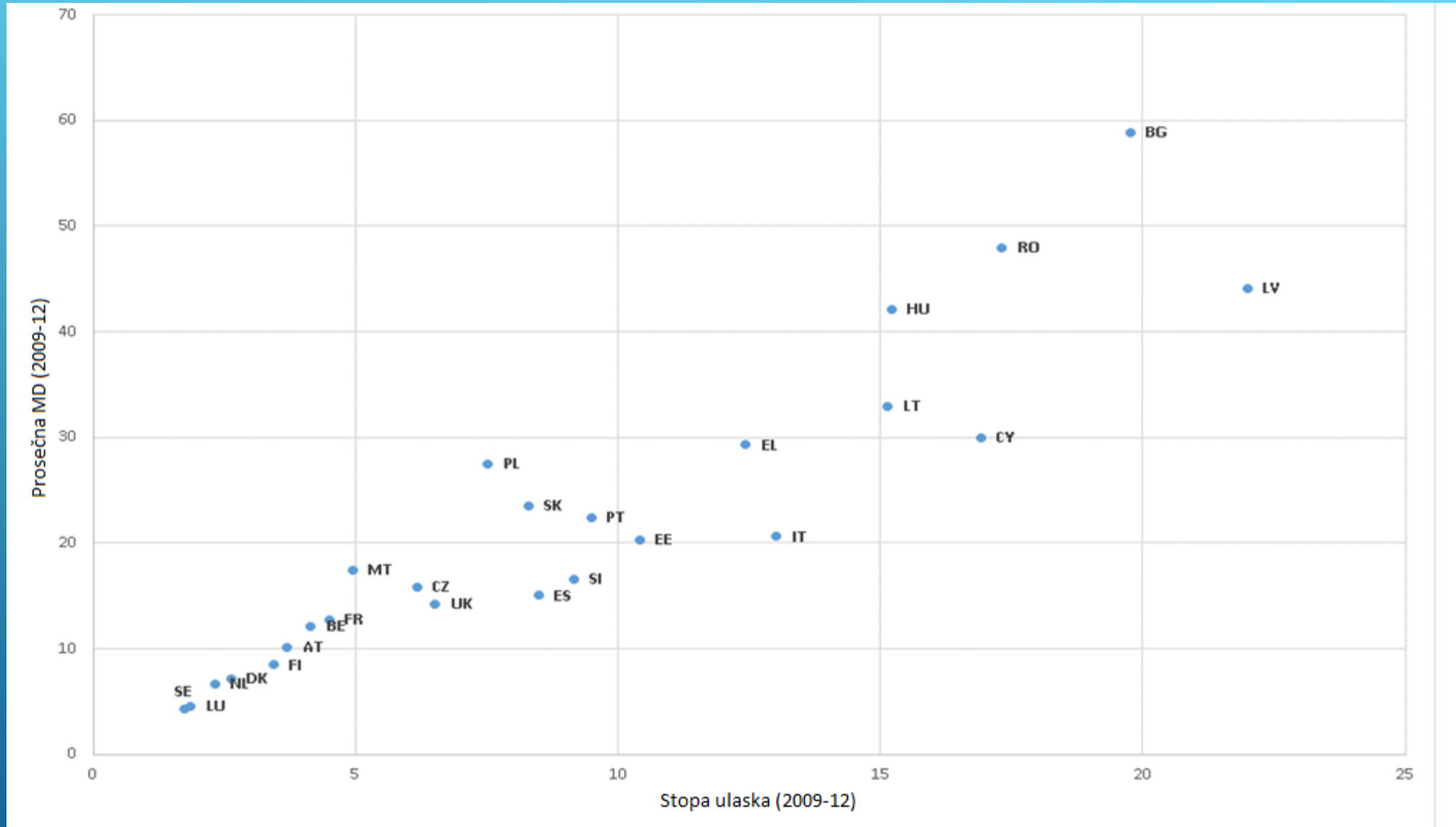
DINAMIČKI ASPEKTI... TOKOVI I STANJA (DRŽAVE EU, %)

STOPE ULASKA I IZLASKA, MEĐUGODIŠNJI PROSEK (2009–2012)

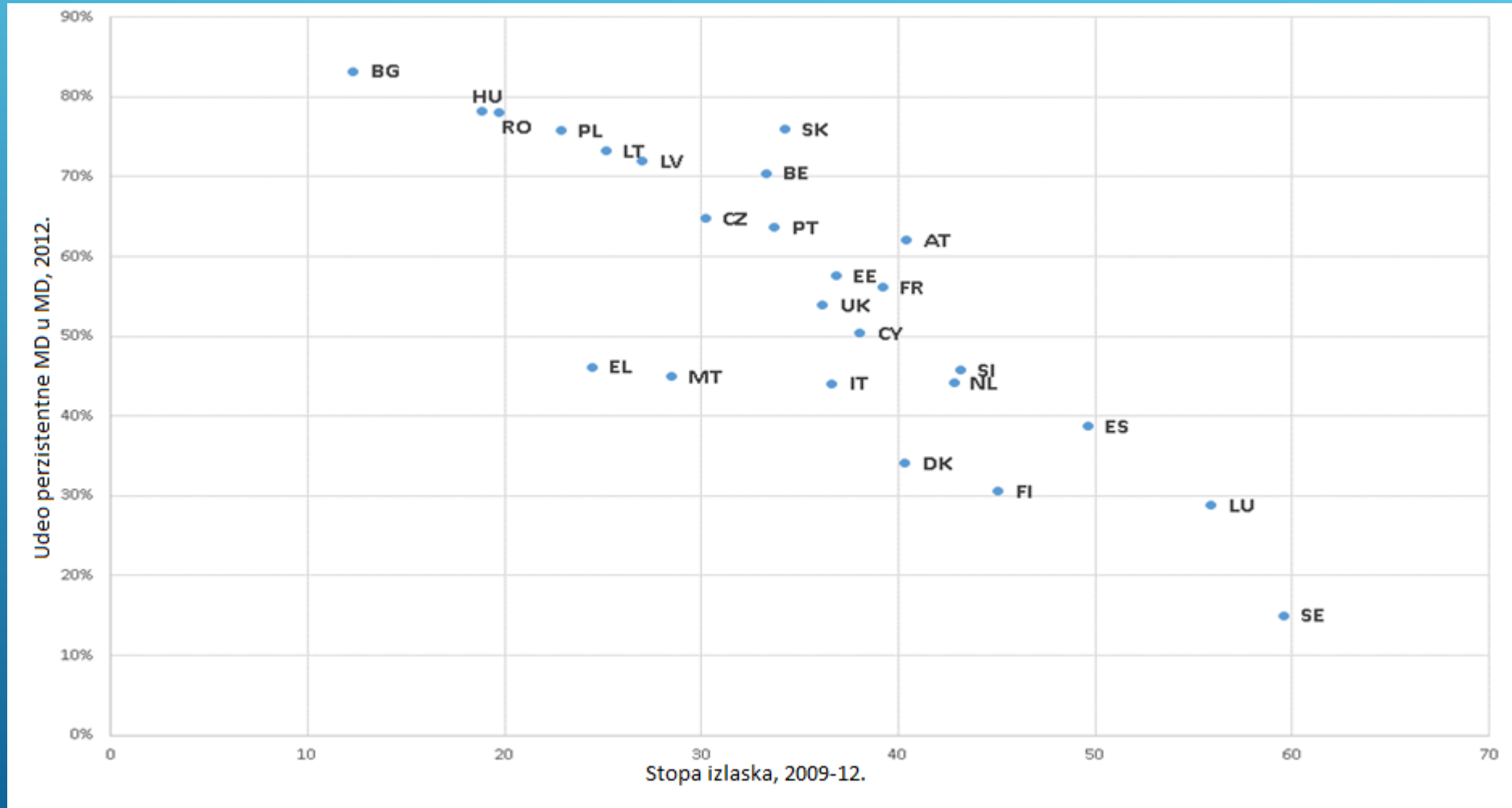

MD POZITIVNO KORELIRANA SA STOPOM ULASKA (2009–2012)

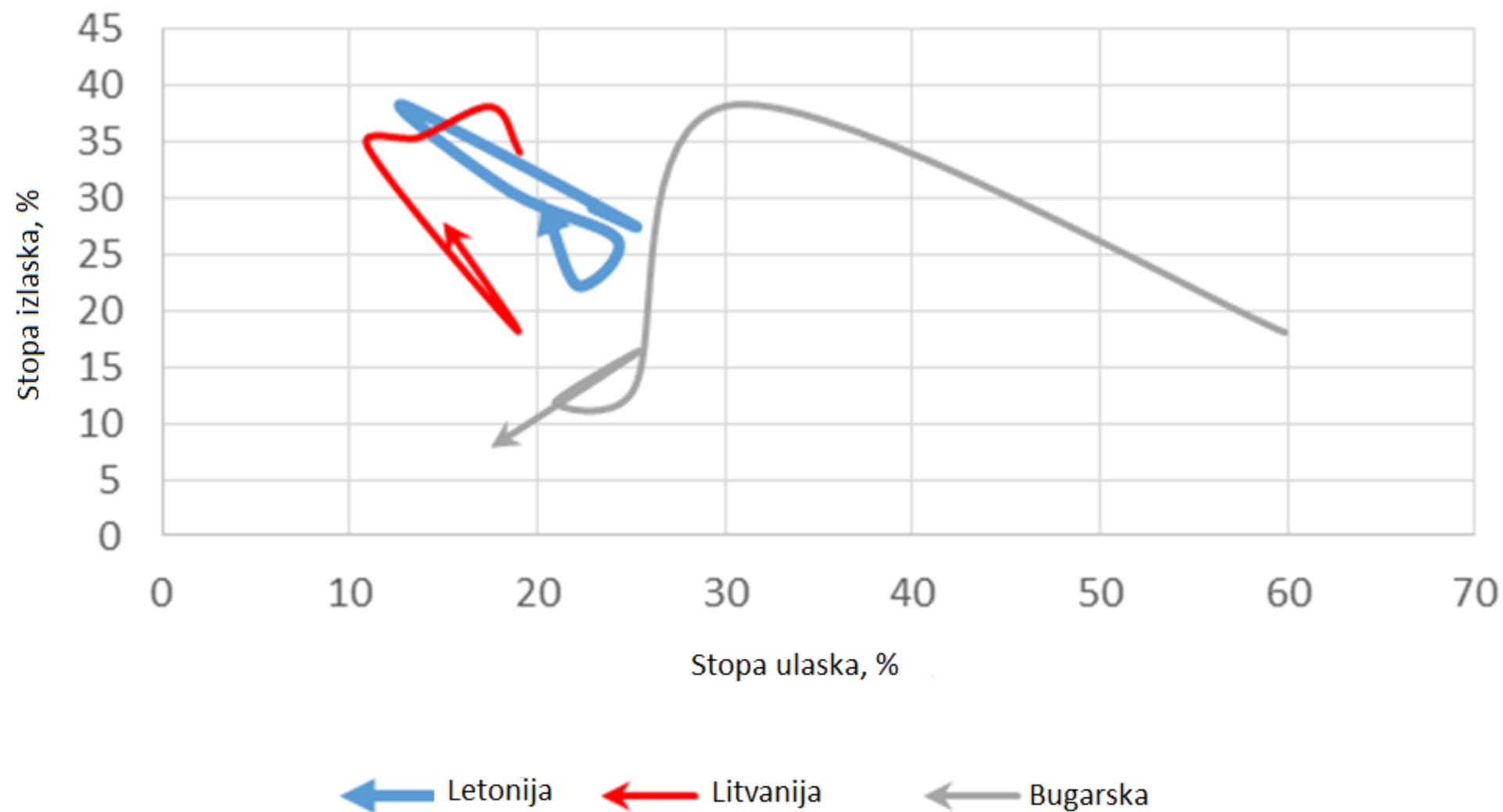

DINAMIČKI ASPEKTI... PERZISTENTNOST MD (2009–2012)

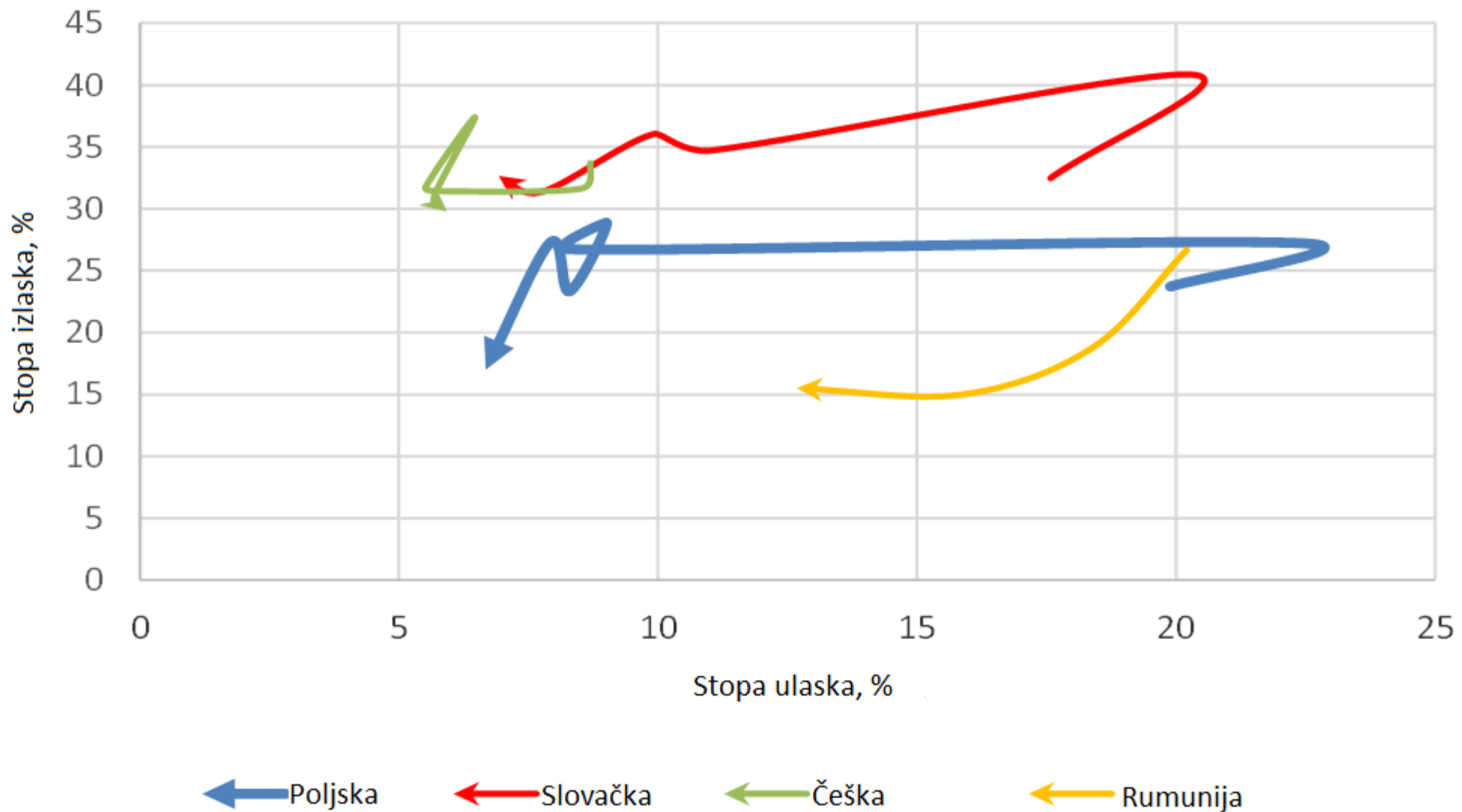
Stepen perzistentnosti srazmerno viši u zemljama sa višom deprivacijom i negativno koreliran sa stopom izlaska

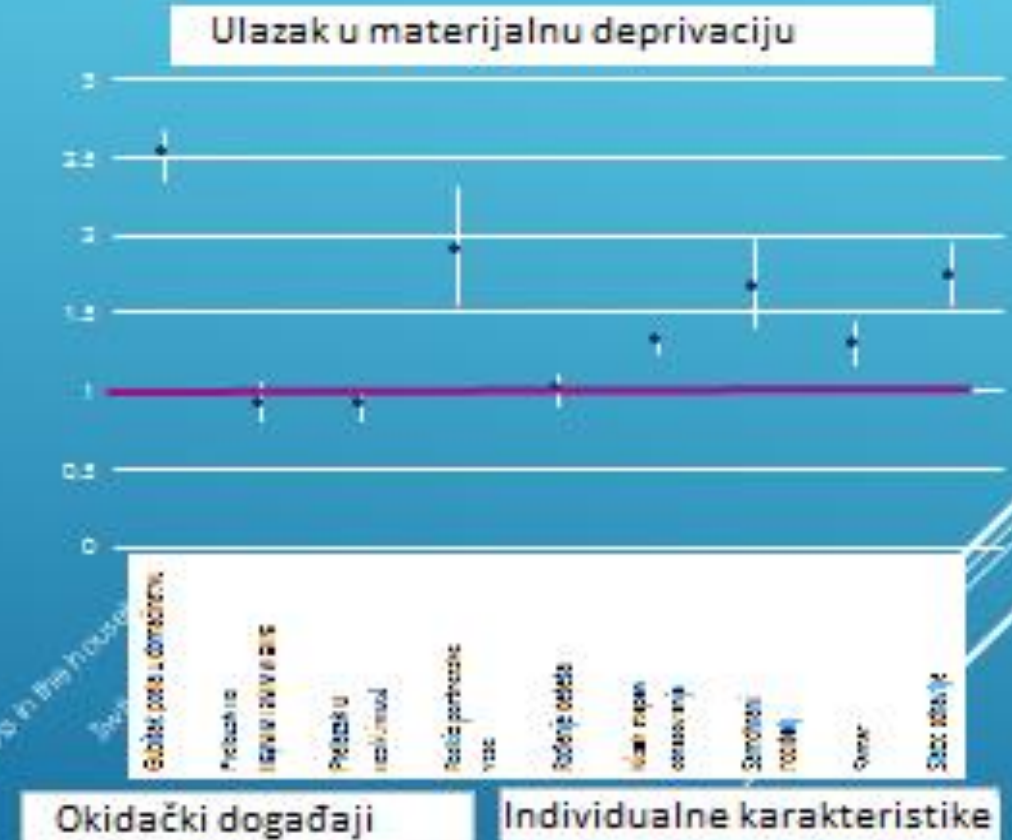
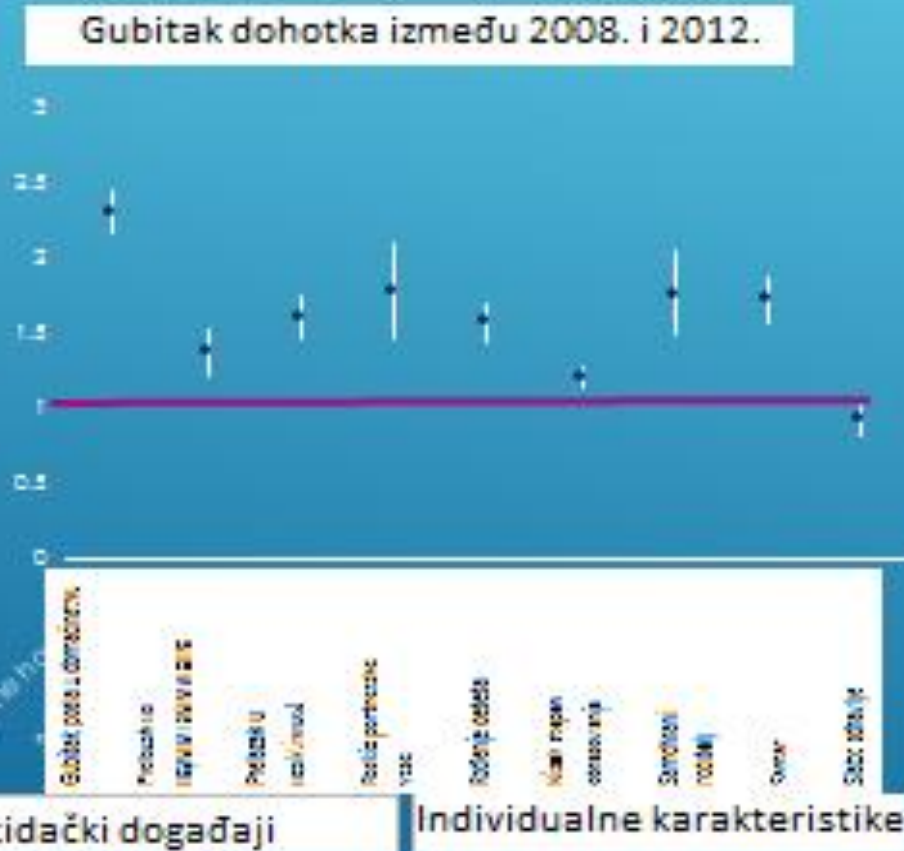
KRETANJE STOPE ULASKA I IZLASKA: PRIMERI, 2006–2012.

KRETANJE STOPE ULASKA I IZLASKA: PRIMERI, 2006–2012.

EFEKAT RAZLIČITIH OKIDAČKIH DOGAĐAJA NA GUBITAK DOHOTKA ($> 20\%$) I ULAZAK U MD ZA LICA UZRASTA 18–59 GODINA, EU (UNAKRSNI ODNOS ŠANSI, LOGISTIČKA REGRESIJA, ROBUSNA STANDARDNA GREŠKA)

Glavni rezultati...

- ▶ **Velike razlike u nivou MD širom EU i kretanju tokom krize**
 - ▶ Neke države sa visokom deprivacijom su sustigle ostale, čak i tokom krize
 - ▶ U nekim drugim državama sa visokom deprivacijom, pozitivan trend je naglo prekinut
 - ▶ Neke države EU su se susrele sa ogromnim pogoršanjem uslova života, što se ispoljilo kroz rast MD.
- ▶ **I stopa ulaska i stopa izlaska su bitne za objašnjavanje MD i perzistentnosti MD, kao i rasta MD u najteže pogođenim državama.**
- ▶ **Slabo zdravlje, nizak dohodak, niska obrazovanost, nezaposlenost, nemanje partnera (sa decom ili bez njih) predstavljaju faktore rizika ulaska u MD/neizlaska iz MD.**

► 2. DEO: Revidiranje indikatora MD u EU

REVIDIRANJE INDIKATORA MD U EU

Zašto? Aktuelni indikatori se zasnivaju na malom broju stavki (usled malog broja relevantnih stavki uključenih u osnovni deo EU-SILC), a neke od tih osnovnih stavki imaju nisku pouzdanost

Kako?

- ▶ Anketa Evrobarometra konsenzualnom metodom (2007), u kojoj je za dug spisak stavki postavljano pitanje koliko su neophodne za pristojan život (u svakoj državi)
- ▶ Prikupljanje dodatnih „neophodnih“ stavki MD u tematskom modulu EU-SILC o MD 2009. godine
- ▶ Radna grupa EU za MD radila je sa istraživačima iz Druge mreže za analizu EU-SILC (Net-SILC2) na unapređenju tih indikatora, kao i na izradi indikatora usredsređenih na MD dece [Guio, Gordon and Marlier (2012)]

EU-SILC 2009: 33 potencijalne stavke za merenje MD

(M = stavke iz modula)

Stambena deprivacija

Nema potrošne tople vode (M)
Nedostatak prostora
Mračan stan
Krov propušta, vlaga itd.
Bez toaleta
Bez kupatila
Prenaseljenost
Visoki troškovi stana
Zagrevanje stana

Deprivacija domaćinstva

Dotrajao nameštaj (M)
Dugovanja
Nemogućnost suočavanja sa nepredviđenim izdacima
Nedostatak mesa, piletine, ribe
Neodlaženje na odmor
Telefon
Televizor u boji
Računar
Mašina za pranje veša
Automobil
Internet (M)

Deprivacija lokalnog okruženja

Razbacan otpad (M)
Vandalizam (M)
Otežan pristup javnom prevozu (M)
Otežan pristup pošti, bankama (M)
Buka
Zagađenje
Kriminalitet

Deprivacija odraslih

Nešto nove odeće (M)
Dva para obuće (M)
Nešto novca za sebe (M)
Mobilni telefon (M)
Izlazak na piće/obrok jednom mesečno (M)
Aktivnosti u slobodno vreme (M)

ANALITIČKI OKVIR

Korak po korak, analizirali smo...

- ▶ **Pogodnost** svake stavke MD za pojedinačne države EU i za podgrupe populacije u državama, tako što smo posmatrali u kojoj meri ljudi hoće/neće datu stavku
- ▶ **Validnost** svake stavke MD, tako što smo obezbedili da sve one pokazuju statistički značajan odnos sa promenljivima za koje se zna da su korelirane sa MD (dohodovno siromaštvo [RS], subjektivno siromaštvo i zdravlje)
- ▶ **Pouzdanost** skale MD (tj. unutrašnja konzistentnost skale) i **pouzdanost** stavki MD pojedinačno
- ▶ **Aditivnost** stavki MD, tako što smo proverili da li npr. neko sa rezultatom indeksa MD od 2 zaista trpi veću materijalnu deprivaciju nego neko sa rezultatom 1, tj. da li se komponente indeksa MD sabiraju

POGODNOST

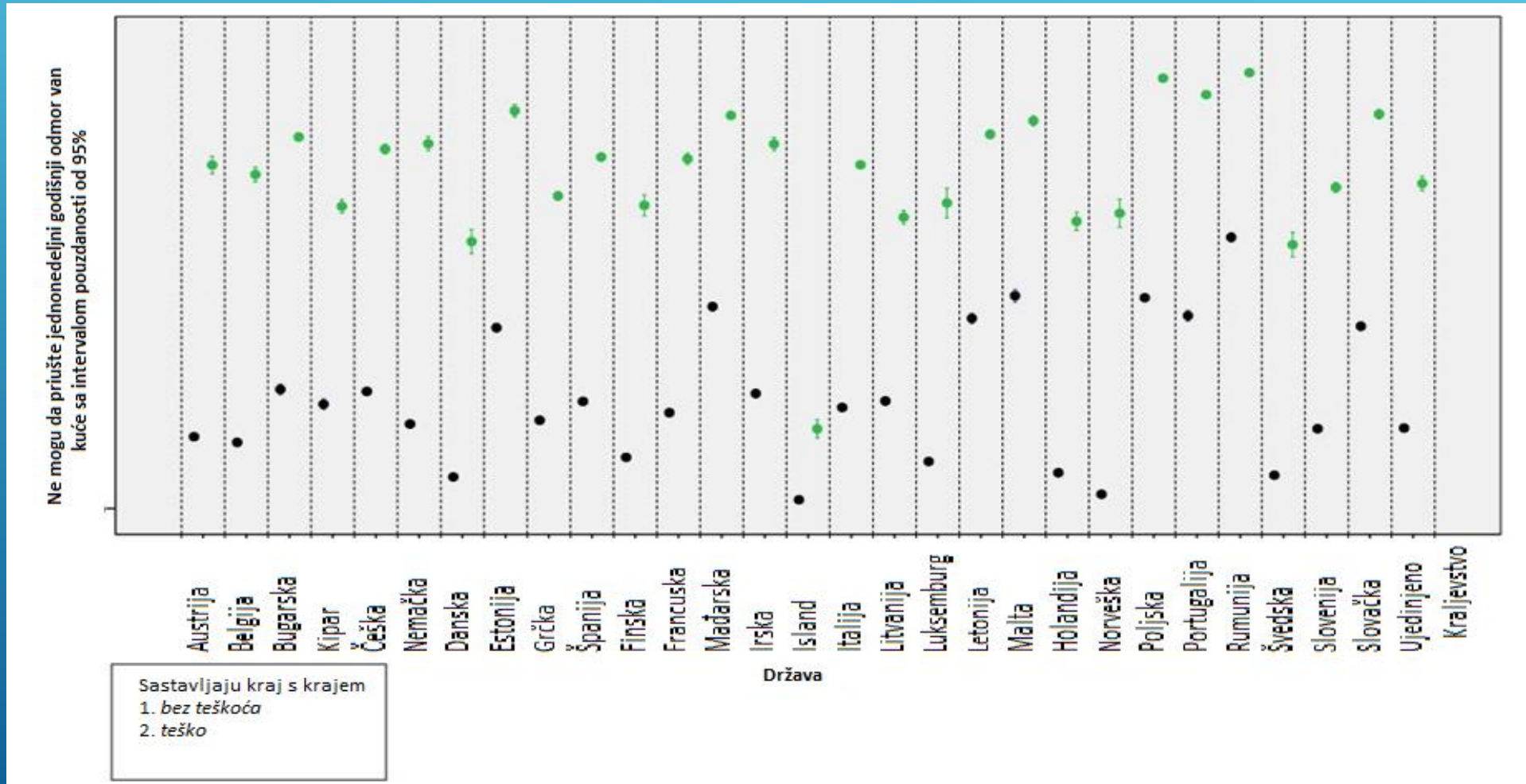
Posmatramo % ljudi koji „hoće" svaku od stavki (tj. oni koji je imaju ili bi hteli da je imaju, ali ne mogu da je priušte [drugim rečima: 100% ljudi minus oni koji je nemaju iz drugih razloga]). **Zašto?**

1. Da bi se procenio stepen „značaja" svake od stavki na nivou EU i pojedinačnih država
2. Da bi se testirala homogenost preferencijâ između država (da li postoje nacionalne preferencije?)
3. Da bi se testirala homogenost preferencijâ u svakoj dravi (da li postoje razlike između grupa u okviru jedne zemlje?)

Rezultati: Sve stavke zadovoljavaju test, iako je „slobodno vreme" na granici. Ipak, odučili smo da **ne** isključimo slobodno vreme, jer oni koji nemaju slobodno vreme „iz drugih razloga" zapravo obuhvataju ljude koji „hoće" slobodno vreme, ali ne mogu da ga imaju (npr. zbog nedostatka vremena jer moraju da brinu o drugima, zbog rada, slabog zdravlja, otežanog pristupa itd.).

VALIDNOST (dohodovno siromaštvo, subjektivno siromaštvo i zdravlje)

Ilustracija: % ljudi koji ne mogu da odu na odmor prema podacima o subjektivnom siromaštvu ➔OK

Broj država sa problemima sa validnošću (tj. neznačajan odnos između date stavke i najmanje 2 od sledećih: dohodovno siromaštvo, subjektivno siromaštvo i zdravstveni problemi) →
2 stavke isključene

	Dohodovno siromaštvo	Subjektivno siromaštvo	Zdravlje	DČ sa 2 problema sa validnošću (od 3)
Lice ne može da priušti (ali bi želelo):				
mobilni telefon	0	1	1	
nešto nove odeće	0	0	0	
dva para obuće	0	1	0	
džeparac	0	0	0	
izlazak na piće/obrok jednom mesečno	0	0	0	
aktivnosti u slobodno vreme	0	0	0	
Stan domaćinstva ima sledeće nedostatke:				
osnovne pogodnosti	2	3	3	MT
nedostatak prostora	4	0	11	
mračan stan	3	0	0	
krov propušta, vlaga itd.	0	0	0	
razbacan otpad	8	0	2	MT
vandalizam	9	0	6	MT
buka	5	1	2	
zagađenje	8	0	5	IE, MT
kriminalitet	8	1	3	AT
prenaseljenost	1	0	8	
visoki troškovi stana	0	0	12	
Domaćinstvo ne može da priušti:				
zamenu dotrajalog nameštaja	0	0	0	
obrok sa mesom, ribom ili piletinom	0	0	0	
suočavanje sa nepredviđenim izdacima	0	0	0	
adekvatno zagrevanje stana	0	0	0	
odlazak na jednonedeljni odmor	0	0	0	
nezapadanje u dugovanja	0	0	0	
mašinu za pranje veša (prinudan nedostatak)	0	0	10	
televizor u boji (prinudan nedostatak)	3	3	10	CY, EL, IE, LU
telefon (prinudan nedostatak)	5	3	11	CY, DK, LU, NL
računar/internet (prinudan nedostatak)	0	0	4	
automobil (prinudan nedostatak)	0	0	0	
Domaćinstvo ima (veoma) otežan pristup:				
javnom prevozu	7	4	1	AT, MT
poštanskim/bankarskim uslugama	5	2	3	FR, LU

POUZDANOST – DVA TESTA – KLASIČNA TEORIJA TESTOVA I TEORIJA ODGOVORA NA PITANJA

1) Pouzdanost: klasična teorija testova

- ▶ Kronbahovim koeficijentom alfa procenjuje se unutrašnja konzistentnost skale, tj. koliko su stavke u skupu međusobno povezane.
- ▶ „Visoka“ vrednost koeficijenta alfa se često koristi kao dokaz da skup stavki meri neki konstrukt koji leži u osnovi (ili „latentan“ konstrukt). Vrednost koeficijenta alfa od **0,70** ili više smatra se „zadovoljavajućom“ u većini istraživanja u oblasti društvenih nauka.

► Naša analiza Kronbahovog koeficijenta alfa sprovedena je i na nivou država i na nivou EU.

► Ako se neke stavke izostave (jedna po jedna), vrednost koeficijenta alfa se povećava (tj. povećava se pouzdanost).

Problematične stavke su:

- osnovna trajna dobra i osnovna roba;
- dve stavke koje se tiču pristupačnosti;
- stavke koje se tiču problema u lokalnom okruženju;
- visoki troškovi stana, mračan stan i prenaseljenost.

► Ovaj obrazac je veoma ujednačen u svim zemljama: problemi sa pouzdanošću su koncentrisani oko istih stavki.

2) POUZDANOST: TEORIJA ODGOVORA NA PITANJA

- ▶ Teorija odgovora na pitanja pruža dodatne informacije o pouzdanosti svakog pojedinačnog indikatora uključenog u skalu.
- ▶ Ona opisuje odnos između odgovora lica na pitanja iz upitnika i nekog „latentnog svojstva“ koje se ne posmatra, kao što su stepen obrazovanja, stepen sreće... ili nivo MD.

➔ 13 stavki (od 33) zadovoljilo je testove pogodnosti, validnosti i pouzdanosti.

ADITIVNOST

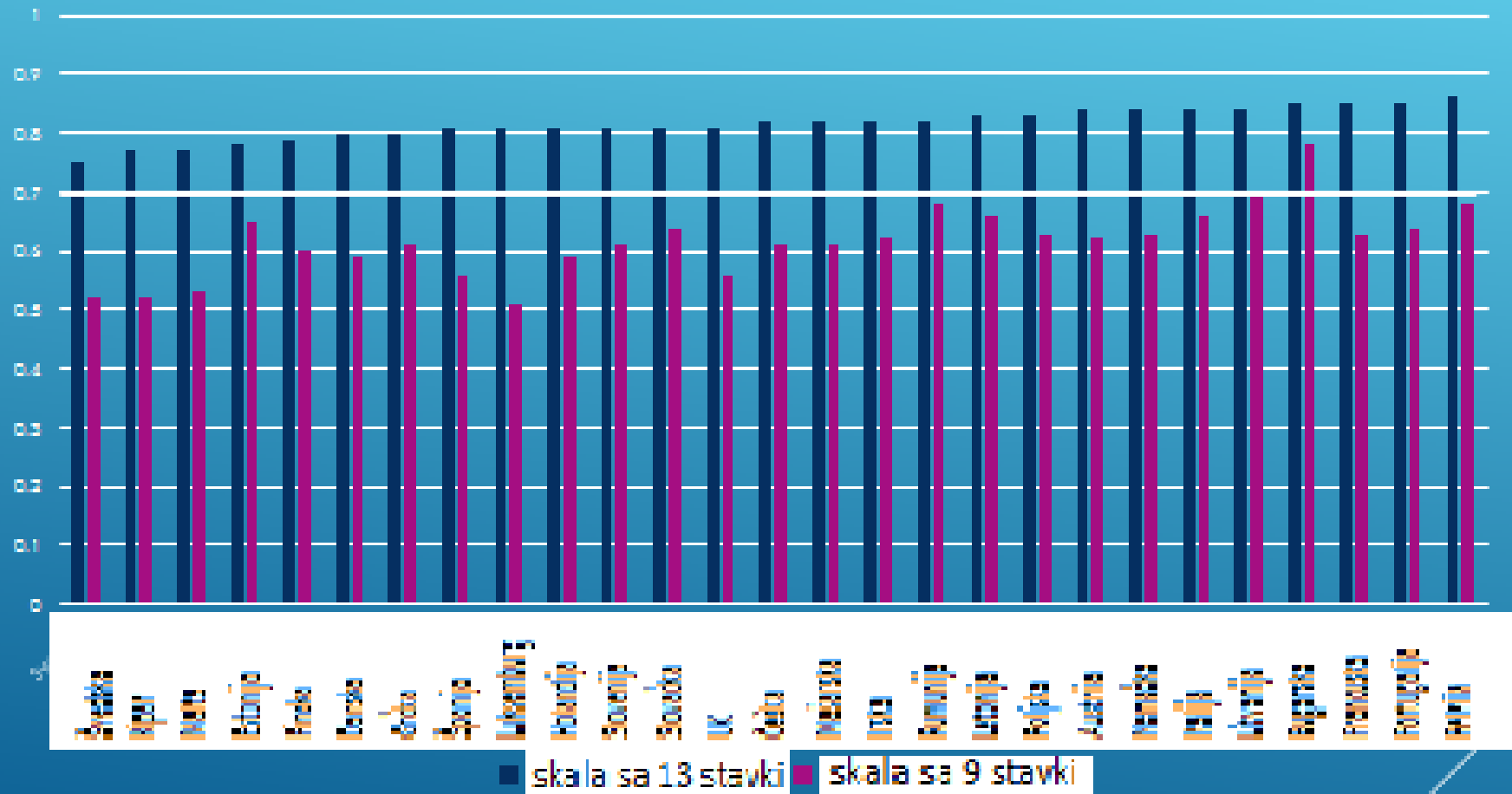
- ▶ Očekujemo da lica koja su uskraćena za dve stavke (npr. oni koji ne mogu da priušte ni odeću ni obuću) žive u domaćinstvima koja (u proseku) imaju značajno niži neto ekvivalentni dohodak nego ona koja su uskraćena za samo jednu stavku (odeću ili obuću) ili nijednu. Slično tome, lica uskraćena za jednu stavku trebalo bi da imaju niži dohodak nego ona koja nisu uskraćena ni za jednu stavku. To bi trebalo da važi za sve moguće kombinacije stavki deprivacije.
- ▶ Koristili smo model analize varijanse (ANOVA) (interakcije drugog reda stavki MD po visini ekvivalentnog raspoloživog dohotka domaćinstva)
- ➔ Svih 13 stavki MD koje su zadovoljile prethodne testove zadovoljile su i test aditivnosti.

13 stavki (od 33 sakupljene 2009. godine) predstavlja pogodne, validne, pouzdane i aditivne mere MD u svim državama EU → 6 aktuelnih i 7 novih stavki

- ▶ 1) suočavanje sa nepredviđenim izdacima;
- ▶ 2) odlazak na jednonedeljni odmor jednom godišnje;
- ▶ 3) nezapadanje u dugovanja (za kiriju, hipoteku, račune za komunalne usluge, kredite);
- ▶ 4) obrok sa mesom, piletinom, ribom ili vegetarijanskim ekvivalentom svakog drugog dana;
- ▶ 5) adekvatno zagrevanje stana;
- ▶ ~~6) mašina za prenje veša;~~
- ▶ ~~7) televizor u boji;~~
- ▶ ~~8) telefon;~~
- ▶ 9) automobil.

1. zamena iznošene odeće novom
2. dva para odgovarajuće obuće
3. nešto džeparca
4. izlazak na piće/obrok bar jednom mesečno
5. redovne aktivnosti u slobodno vreme
6. zamena dotrajalog nameštaja
7. računar i internet konekcija

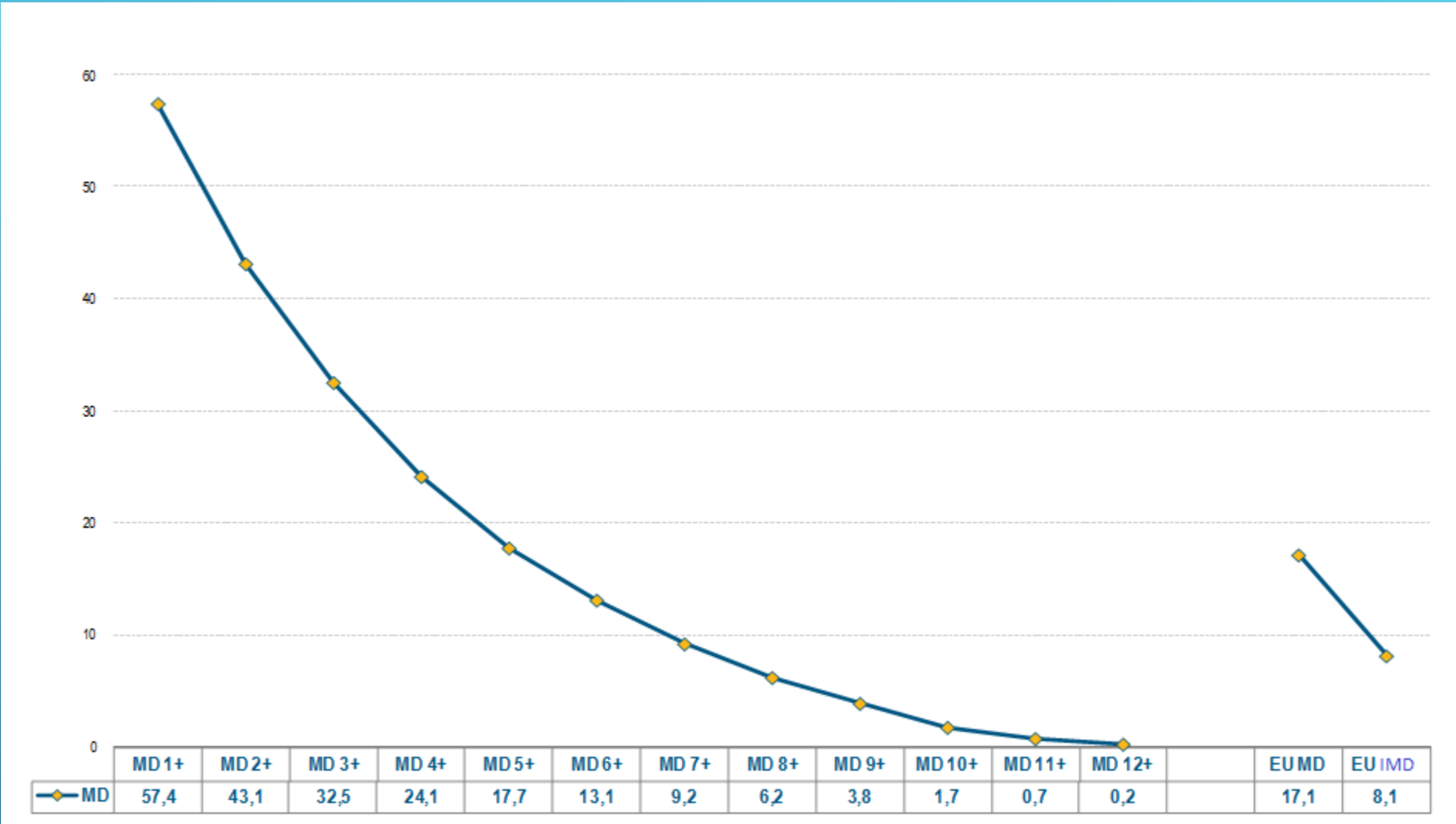
KRONBAHOV KOEFICIJENT ALFA PO DRŽAVAMA, AKTUELNA I ALTERNATIVNA SKALA (2009)

TOPLOTNA MAPA: NACIONALNE STOPE/PROSEK EU ZA 13 STAVKI (ODNOS > 1 → NEPOVOLJNA SITUACIJA NA NACIONALNOM NIVOU)

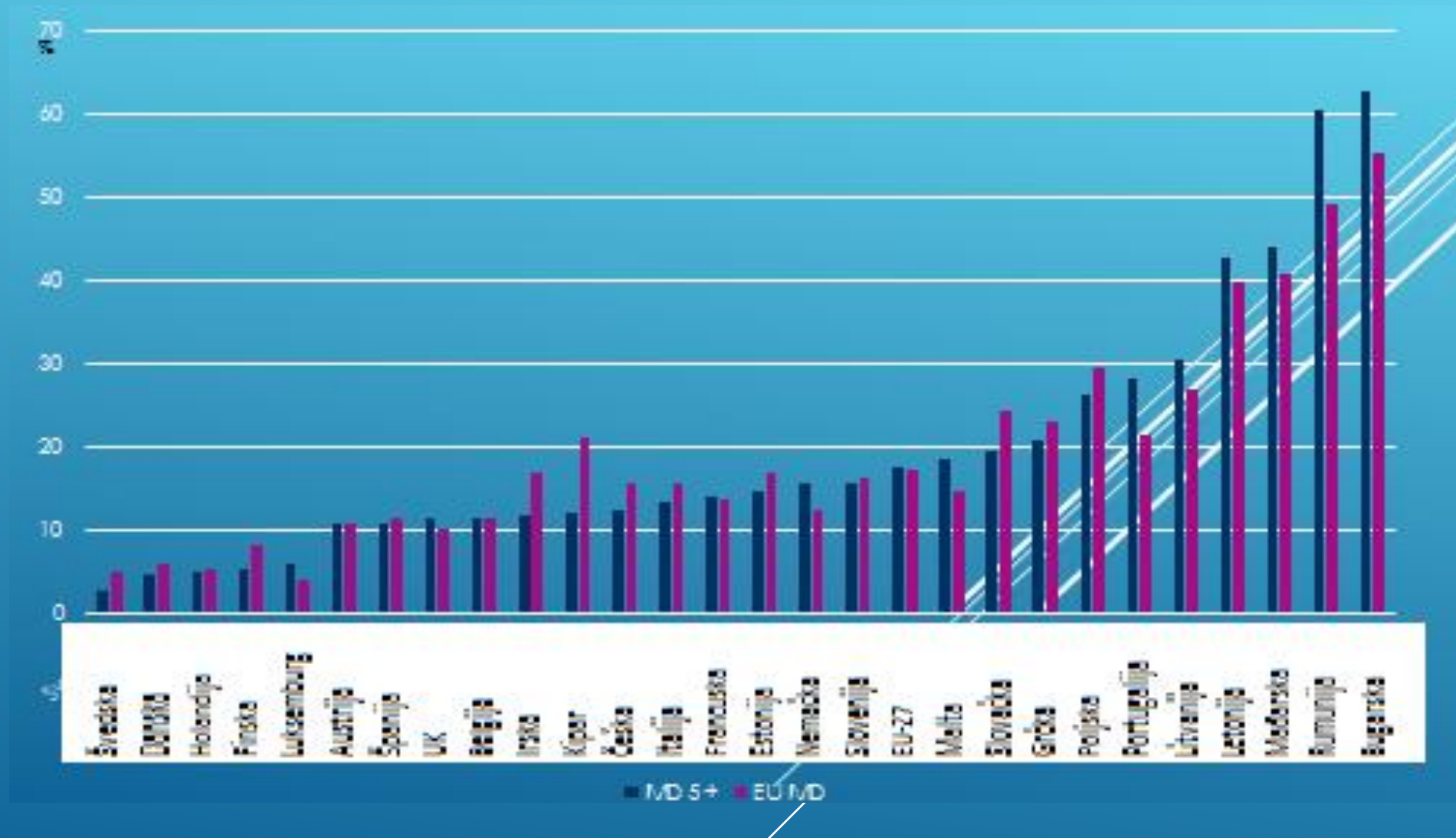
	BG	RO	LV	HU	LT	PT	PL	SK	EL	MT	EE	SI	CY	CZ	DE	FR	IT	IE	BE	ES	UK	AT	FI	DK	NL	LU	SE
Neadekvatno zagrevanje	7,1	2,4	1,8	1,0	2,7	3,2	1,8	0,4	1,8	1,2	0,2	0,6	2,1	0,6	0,6	0,7	1,2	0,4	0,6	0,7	0,7	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
Odeća	5,4	3,3	3,3	3,1	2,3	2,0	1,5	1,0	1,0	1,6	0,9	1,3	0,6	0,5	0,7	0,8	0,8	0,5	0,6	0,3	0,6	0,6	0,6	0,6	0,2	0,4	0,2
Računar i internet	4,6	3,8	1,4	1,8	1,8	1,6	2,0	2,0	2,2	0,2	1,2	0,6	0,4	1,4	0,4	0,8	1,0	0,8	1,0	0,8	0,4	0,8	0,6	0,2	0,2	0,2	0,0
Meso, riba...	4,1	2,7	2,6	3,0	2,2	0,4	1,9	2,7	0,9	1,1	0,8	1,2	0,4	1,1	1,0	0,8	0,7	0,2	0,6	0,2	0,4	1,1	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1
Obuća	3,7	3,0	3,3	1,0	0,7	2,3	1,0	1,0	0,3	0,3	0,7	0,7	0,3	0,3	1,0	1,3	0,7	0,7	0,3	0,3	0,7	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0
Dugovanja	3,2	2,5	2,0	2,0	0,9	0,8	1,3	1,2	2,6	0,7	1,1	1,6	1,9	0,5	0,5	1,0	1,2	1,3	0,6	0,8	0,4	0,6	1,0	0,5	0,4	0,4	0,6
Piće/obrok	3,0	3,8	1,6	2,6	1,7	1,5	0,9	0,6	0,4	1,3	0,6	0,4	0,3	0,2	1,5	0,4	0,7	0,6	0,7	0,5	0,7	0,5	0,1	0,1	0,1	0,3	0,5
Nameštaj	2,9	2,6	2,3	2,1	1,7	2,0	1,3	1,5	1,7	1,7	1,6	1,3	1,7	1,7	0,7	1,2	0,1	0,6	0,7	1,3	0,5	0,4	0,4	0,4	0,7	0,5	0,2
Automobil	2,8	5,2	2,9	2,3	1,7	1,1	1,6	2,1	0,9	0,2	2,0	0,3	0,1	1,1	0,7	0,4	0,2	1,0	0,8	0,4	0,6	0,6	0,9	0,9	0,4	0,2	0,2
Džeparac	2,8	2,9	1,9	2,1	1,9	1,4	1,2	1,1	0,6	0,8	0,7	0,6	0,3	0,7	0,8	0,8	1,0	0,8	0,6	0,6	1,0	0,7	0,1	0,3	0,3	0,4	0,2
Aktivnosti u slobodno vreme	2,5	3,2	1,9	1,8	2,0	1,4	1,4	0,6	1,1	0,9	0,5	0,9	0,4	0,4	1,1	0,6	0,9	0,4	0,7	0,5	0,8	0,8	0,2	0,2	0,4	0,3	0,2
Nepredviđeni izdaci	1,7	1,2	2,0	2,1	1,5	0,8	1,4	1,0	0,8	0,8	0,9	1,2	1,1	1,1	1,0	0,9	0,9	1,4	0,7	0,9	0,9	0,7	0,8	0,7	0,5	0,7	0,5
Odmor	1,6	2,1	1,6	1,8	1,0	1,7	1,6	1,5	1,2	1,7	1,3	0,8	1,1	1,1	0,6	0,8	1,1	1,1	0,7	1,1	0,7	0,7	0,4	0,3	0,4	0,4	0,2

Stope MD (%) prema različitim pragovima MD (uporedni prikaz alternativnog indikatora MD sa 13 stavki i aktuelnog indikatora MD), EU-27, 2009.

Izvor: EU-SILC, 2009. (proračuni autorâ)

EFEKAT PRELASKA SA AKTUELNOG NA ALTERNATIVNI INDIKATOR MD (% , 2009)

REDOSLED DEPRIVACIJE?

Guio & Pomati (2015) i/ili Deutsch, Guio, Pomati and Silber (2014) istraživali su kojih se stavki ljudi odriču sa rastom MD:

- Da li se redosled deprivacije razlikuje među državama EU i između različitih tipova domaćinstava u okviru iste države?
- Na osnovu podataka preseka i longitudinalnih podataka, da li postoji sličan obrazac deprivacije za 6 stavki koje su prisutne i u dimenziji preseka i u longitudinalnoj dimenziji?

REDOSLED DEPRIVACIJE (podaci preseka 2009)

1. Odmor
 2. Nepredviđeni izdaci
 3. Nameštaj
 4. Džeparac
 5. Slobodno vreme
 6. Izlazak na piće/obrok
 7. Odeća
 8. Meso/piletina/riba
 9. Zagrevanje stana
 10. Dugovanja
 11. Automobil
 12. Računar/internet
 13. Obuća
-
- Three white lines of varying lengths and slopes are positioned in the bottom right corner of the slide, extending from the right edge towards the center.

REDOSLED MD U DRŽAVAMA EU

	EU-27	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK
Holidays	1	2	1	3	2	2	2	2	1	2	1	2	3	2	2	1	2	2	2	1	3	1	1	1	2	3	1	2
Unexp. expenses	2	1	2	4	3	3	1	1	3	3	3	1	2	1	1	2	1	1	1	3	1	2	8	7	1	1	3	1
Furniture	3	5	3	1	1	1	6	3	2	1	2	3	1	3	3	11	3	3	3	2	2	3	2	2	6	2	2	6
Leisure	5	3	4	8	6	6	4	6	7	6	5	7	5	5	7	4	4	5	5	5	4	4	5	4	5	5	7	4
Pocket money	4	4	6	6	8	5	5	5	5	8	4	6	4	6	5	3	5	4	6	6	5	5	4	5	4	7	6	3
Drink/ meal out	6	6	5	7	9	10	3	7	8	9	6	8	8	4	6	5	6	6	7	4	6	6	6	3	8	9	8	5
Clothes	7	8	7	5	7	9	8	4	6	7	8	5	7	7	13	6	7	7	4	7	7	7	7	8	7	6	9	7
Meat/ chicken/ fish	8	7	10	9	10	4	7	10	9	10	13	9	9	8	11	8	8	10	8	8	12	8	12	9	11	8	4	9
Home warm	9	12	9	2	4	11	9	12	13	5	9	12	11	11	9	7	9	11	11	9	11	9	3	10	12	10	13	8
Car	11	10	11	11	12	7	12	11	4	12	12	10	12	10	8	13	10	12	9	11	9	11	10	6	9	12	5	12
Arrears	10	9	8	10	5	12	10	8	10	4	7	4	6	9	4	9	11	9	10	10	8	10	13	11	3	4	11	11
Computer Internet	12	11	12	12	13	8	13	13	11	11	10	11	13	12	10	10	12	13	12	12	13	12	11	12	13	11	10	13
Shoes	13	13	13	13	11	13	11	9	12	13	11	13	10	13	12	12	13	8	13	13	10	13	9	13	10	13	12	10
R	0.94	0.96	0.96	0.89	0.95	0.95	0.96	0.98	0.94	0.92	0.96	0.98	0.96	0.91	0.96	0.96	0.91	0.98	0.90	0.94	0.98	0.92	0.93	0.88	0.98	0.95	0.93	0.96

ZAKLJUČCI

- ▶ Robusnost: 13 stavki koje su predložili Guio, Gordon and Marlier (2012) predstavlja pogodne, validne, pouzdane i aditivne mere MD u svim državama EU.
- ▶ Redosled MD: Sa padom sredstava, domaćinstva se prvo odriču godišnjeg odmora, zatim štednje za nepredviđene izdatke, novog nameštaja, aktivnosti u slobodno vreme i društvenih aktivnosti, a sa još većim padom sredstava, ne mogu da priušte obroke sa proteinima, zagrevanje stana, plaćanje računa, internet konekciju i, na kraju, čak ni dva para obuće za sve vremenske uslove.
- ▶ Redosled MD: Uprkos veoma različitim nivoima MD u EU, postoji visok stepen poklapanja između redosleda MD u različitim državama u EU, što je upečatljiv rezultat. Isto važi za različite tipove domaćinstava u svakoj od zemalja.

ZAKLJUČCI

- ▶ Analiza pokazuje i to da su pitanja o ekstremnoj deprivaciji, kao što je pitanje o dva para obuće, potrebna u longitudinalnom elementu EU-SILC da bi se dodatno potkrepili rezultati preseka i da bi se dobio detaljniji pregled izraženosti MD.
- ▶ Rezultati pružaju dokaze koji opovrgavaju tvrdnje da je siromaštvo rezultat neplanskog trošenja ili neefikasnog raspolaganja budžetom domaćinstva: velika većina ljudi deli istu putanju MD.